

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΕΤΟΣ 30°
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 225

ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ
ΤΗΣ ΕΥΖΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2018
ΑΕΡΓΙΤΕΣ 2018

ΥΨΗΛΑ ΙΔΑΝΙΚΑ

Η πόλη της Βέροιας με τη διπλή γιορτή της 16ης και της 28ης Οκτωβρίου γιόρτασε τα ελευθέρια της από τον τουρκικό ζυγό και την αντίσταση στον φασιστικό-ναζιστικό άξονα

αντίστοιχα και με τη συμμετοχή κλήρου και λαού σε όλες τις πανηγυρικές εκδηλώσεις μας τόνωσε το εθνικό αλλά και το θρησκευτικό συναίσθημα, τα οποία δυστυχώς τελευταία δοκιμάζονται καθημερινά. Επίσης μέσα στο μήνα Οκτώβριο τιμήσαμε και τους πρόδρομους των βαλκανικών πολέμων, τους σπουδαίους ήρωες και εθνομάρτυρες του Μακεδονικού αγώνα.

Τα ιδανικά του Έλληνα, τα δικά μας και των παιδιών μας καθώς και οι υψηλές και καθαρές ιδέες βρίσκονται υπό αμφισβήτηση. Ας σταματήσουμε όμως λίγο το χρόνο γύρω στα 1900 και ας δούμε πως σκεπτόταν κάποιοι «Τραντέλλενες» παράδειγμα και θάρρος για μας τους νεότερους, διαβάζοντας μία επιστολή του Παύλου Μελά.

Στο πρόσωπο του Παύλου Μελά αποκρυσταλλώνονται η φιλοπατρία και η αυτοθυσία. Ένας νέος Ανθυπολοχαγός, με πατέρα το Μιχαήλ Μελά, Δήμαρχο Αθηναίων και πεθερό το Στέφανο Δραγούμη πρώην Πρωθυπουργό, άφησε τα σαλόνια των Αθηνών και μετέβη εθελοντικά στα βουνά της τότε οθωμανοκρατούμενης Μακεδονίας. Ο Μελάς σκοτώθηκε για αυτά τα υψηλά ιδανικά και τις ιδέες, από τουρκικό απόσπασμα στις 13-10-1904 στο χωριό Στάτιστα (σημερινό Μελάς) της Καστοριάς.

Συνέχεια στην 6η σελίδα

Οι ήρωες πολεμούν σαν Έλληνες

Είπε ο Βρετανός Πρωθυπουργός Ουίνστον Τσώρτσιλ βλέποντας το λαμπρό παράδειγμα του επικού αγώνα που διεξήγαγε η πατρίδα μας, υπό την σκέπη της Υπεραγίας Θεοτόκου, κατά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο, κόντρα πρώτα στη φασιστική Ιταλία και στη συνέχεια απέναντι στη ναζιστική Γερμανία, φωτεινό και μοναδικό παράδειγμα για όλους τους λαούς της γης και ιδιαίτερα για τις επερχόμενες γενεές, γιορτάσαμε την 28η Οκτωβρίου 2018.

Η ΕΛΒέροιας τιμώντας και μη ξεχνώντας τους αγώνες για την ελευθερία και την ανεξαρτησία, που με απaráμιλλος σθένος και γενναιότητα πολέμησαν οι παππούδες μας, δίνοντας και τη ζωή τους για να ζούμε

σήμερα ελεύθεροι, συμμετείχε στην παρέλαση τιμώντας τους προγόνους μας και δίνοντας ηχηρό μήνυμα ότι οι Έλληνες και σήμερα ξέρουμε να αγωνιζόμαστε.

Γιόρτασε η Βέροια, την Τρίτη 16 Οκτωβρίου 2018 τα ελευθέρια της από τον τουρκικό ζυγό

Με τη συμμετοχή κλήρου και λαού σε όλες της πανηγυρικές εκδηλώσεις τονώθηκε το εθνικό αλλά και το θρησκευτικό μας συναίσθημα, τα οποία δυστυχώς τελευταία δοκιμάζονται καθημερινά.

Η Οθωμανική περίοδος για τη Βέροια ξεκίνησε το 1430, με την κατάληψη της από τους Οθωμανούς και μια νέα πραγματικότητα όπου η ταπείνωση, ο εξευτελισμός, ο βιασμός της ανθρωπίνης προσωπικότητας ήταν καθημερινό γεγονός. Στις 16 Οκτωβρίου του 1912, η σχεδόν 500 χρόνων περιπέτεια έφτασε στο τέλος της και η πόλη μας ενσωματώθηκε στη μητέρα Ελλάδα.

Η ΕΛΒέροιας τιμώντας και μη ξεχνώντας τους προγόνους μας που έδωσαν και τη ζωή τους για να ζούμε σήμερα ελεύθεροι συμμετείχε στην παρέλαση δίνοντας ηχηρό μήνυμα ότι με πίστη στον Θεό και στα υψηλά ιδανικά πρέπει να αγωνισθούμε και να αφυπνισθούμε για να ξεφύγουμε από την απαισιοδοξία και να βρούμε τις ψυχικές, πνευματικές και σωματικές δυνάμεις για την ασφάλεια και ανόρθωση του Έθνους.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Το Δ.Σ. της ΕΛΒ σας προσκαλεί
στον ετήσιο χορό
που θα πραγματοποιήσει
στο κέντρο "Γκαντίδης"
το Σάββατο 24 Νοεμβρίου 2018, στις 20:30
με τους Μπάμπη Ιωακειμίδη
και Γιάννη Τσανασίδη
και πολλούς ακόμη καλλιτέχνες

Τιμή πρόσκλησης 15 ευρώ
(πλήρες μενού και ποτό)
Διάθεση προσκλήσεων και κρατήσεις:
Σαρημιχαηλίδης Παύλος: 6973 370581
Γραμματεία Λέσχης: 23310 72060

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

www.elverias.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ - ΕΚΔΟΤΗΣ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
Λάμπ. Πορφύρα 1- Πανόραμα Βέροιας
Τηλ.: 2331072060 - Fax: 2331028356
Βέροια - Τ.Κ. 59132
Email: info@elverias.gr

Ιδρυτής
+ ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Ε.Λ.ΒΕΡΟΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΥΛΗΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΠΟΥΡΤΙΔΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΟΥΜΠΟΥΛΙΔΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
ΜΑΡΙΑ ΣΑΛΟΝΙΚΙΔΟΥ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΚΑΡΑΜΑΝΛΙΔΗΣ Ν. & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΝΕΑ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑ
ΤΗΛ. 23310 90339 - 90234

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ
Λ. Πορφύρα 1
591 32 - ΒΕΡΟΙΑ ΗΜΑΘΙΑΣ
Κωδικός 1000001

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ Ε.Λ. ΒΕΡΟΙΑΣ

Λειτουργεί καθημερινά πλην
Παρασκευής και Σαββάτου
από τις 17:00 έως τις 21:00.

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

e-pontos.gr
pontostv.gr
verianet.gr
inveria.gr
alexandriamou.gr
24oresimathia.gr
pliroforiodotis.gr
laikoyra.gr
faretra.info
veriamou.blogspot.com
βεροιώτης.gr
alexandreia-gidas.gr
imathia-live.blogspot.com
blogspotanthemia.com
amosimathia.blogspot.com
idisi-gr.blogspot.gr
arive.gr
efxinospontos.gr

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΝΕΑ

08-10-2018

Συμμετοχή του χορευτικού τμήματος της Ε.Λ.Β στην παρουσίαση του βιβλίου του κ. Παλασίδη Νίκου «ΠΥΡΡΙΧΟΣ», που παρουσιάστηκε στη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας με την υποστήριξη της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας.

12-10-2018

Συμμετοχή του χορευτικού τμήματος της Ε.Λ.Β στο 8° Διεθνές συνέδριο τουρισμού «Η Βέροια στο Δρόμο του Μεταξιού» που διοργάνωσε η Αντιδημαρχία Τουρισμού του Δήμου Βέροιας.

16-10-2018

Συμμετοχή τμημάτων της Ε.Λ.Β. στην παρέλαση για τον εορτασμό της επετείου απελευθέρωσης της Βέροιας

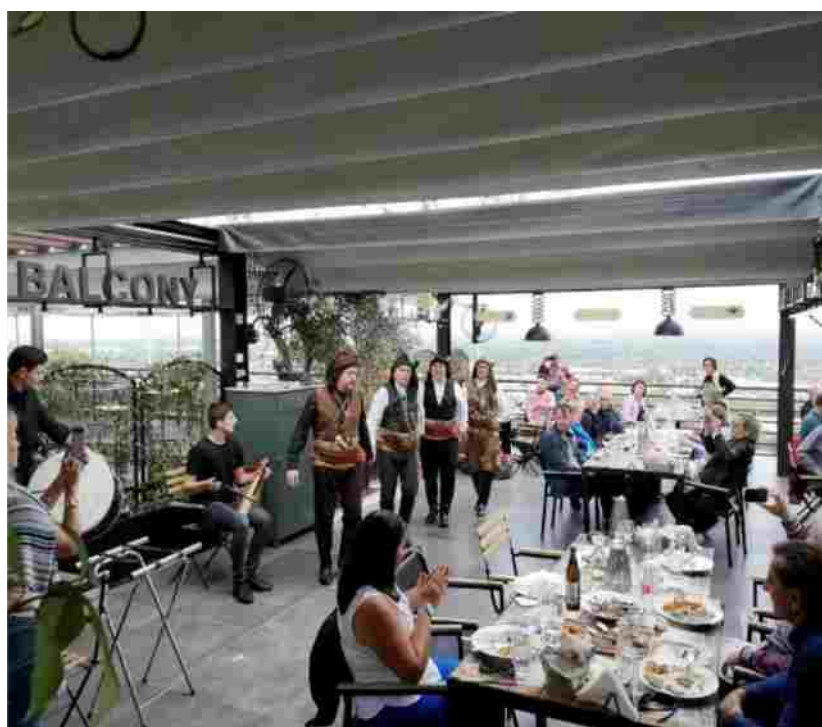
19-10-2018

Εκπροσώπηση στην εκδήλωση με θέμα «Μακεδονία και Ελληνισμός στα χρόνια της κρίσης» με κεντρικό ομιλητή τον κ. Μαλκίδη Θεοφάνη, που διοργάνωσε ο Σ.Πο.Σ Κεντρικής Μακεδονίας & Θεσσαλίας.

28-10-2018

Συμμετοχή τμημάτων της Ε.Λ.Β. στην παρέλαση για τον εορτασμό της επετείου της 28^{ης} Οκτωβρίου 1940.

Στο Δρόμο του Μεταξιού

Το 8° Διεθνές Συνέδριο για τον τουρισμό με τίτλο στο «Δρόμο του Μεταξιού» διοργανώθηκε από κοινού με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού και το Υπουργείο Τουρισμού, από την αντιδημαρχία τουρισμού του Δήμου Βέροιας, την Παρασκευή 12 Οκτωβρίου 2018.

Οι επισκέπτες μας από τα 34 κράτη - μέλη του προγράμματος είχαν τη δυνατότητα να αναδείξουν τα οφέλη της διαπεριφερειακής συνεργασίας και του διαλόγου καθώς και τη δημιουργία νέων τουριστικών προϊόντων, διακρατικών στρατηγικών μάρκετινγκ και εργαλείων τουριστικού μάνατζμεντ.

Επίσης είχαν την ευκαιρία να θαυμάσουν την υπέροχη θέα του κάμπου της Βέροιας, το υπέροχο μενού με τοπικές γεύσεις και προϊόντα αλλά και το χορευτικό έκπληξη από χορευτές της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας, γεγονός που έκλεψε την παράσταση.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

03-11-2018

Συμμετοχή στο 14ο Πανελλαδικό Φεστιβάλ Ποντιακών Χορών στη Λάρισα

24-11-2018

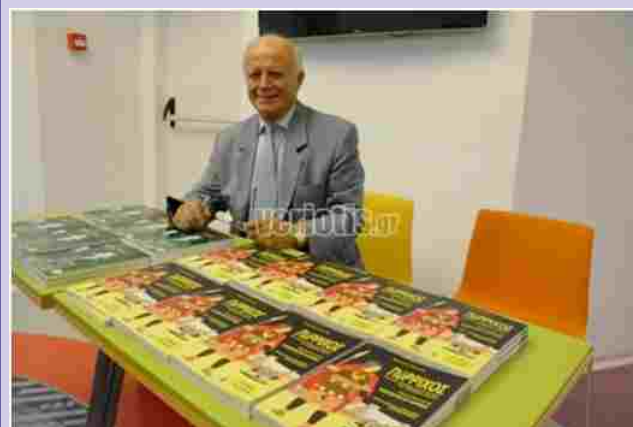
Ετήσιος χορός της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας

25-11-2018

Συμμετοχή στο ετήσιο Τακτικό Συνέδριο των Αντιπροσώπων της Παμποντιακής Ομοσπονδίας Ελλάδος

παρουσίαση βιβλίου

«Πύρριχος» του Νίκου Παλασίδη

Ο Νίκος Παλασίδης παρουσίασε το βιβλίο του με τίτλο «Πύρριχος» στη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας το απόγευμα της Δευτέρας 8 Οκτωβρίου 2018, με την υποστήριξη της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας. Το βιβλίο αναφέρεται στον τρωικό πόλεμο και τη γένεση του πυρρίχιου χορού, περιέχει σχετικές φωτογραφίες και είναι γραμμένο στη νεοελληνική γλώσσα αλλά και στην ποντιακή διάλεκτο.

Το βιβλίο παρουσίασαν ο Φωκίων Φουντουκίδης δημοσιογράφος - εκδότης του περιοδικού «Πόντος» και ο Δημήτρης Νικολαΐδης, σκιτσογράφος και συγγραφέας ενώ την εκδήλωση χαιρέτισε εκ μέρους της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας ο Έφορος δημοσίων σχέσεων κ. Χαράλαμπος Καπουρτίδης. Η παρουσίαση του πυρρίχιου χορού έγινε από χορευτές της λέσχης μας.

Άνθιμος Παπαδόπουλος

Κάθε χωριό, κάθε πόλη και κάθε χώρα περηφανεύεται για τους ανθρώπους τους που κατάφεραν να καταξιωθούν και να αφήσουν το όνομα τους γραμμένο με χρυσά γράμματα στην ιστορία.

Ο Πόντος μέσα από τη μακρόχρονη και πολυτάραχη ιστορία του, έχει να επιδείξει αρκετούς δραστήριους και διορατικούς ανθρώπους, που με το έργο τους, ο κάθε ένας στο τομέα του, έχουν γράψει το όνομά τους στην ιστορία. Άνθρωποι διαφορετικοί ο ένας από τον άλλο, έχουν προσφέρει τις υπηρεσίες τους και πολλές φορές και την ζωή τους, σε διάφορους τομείς όπως της Εκκλησίας, της πολιτικής, των γραμμάτων, των τεχνών, της μουσικής κ.α.

Πρωτοπόρος και ξεχωριστή προσωπικότητα είναι και ο αρχιμανδρίτης Άνθιμος Παπαδόπουλος που υπήρξε διευθυντής του Ιστορικού Λεξικού της Ακαδημίας Αθηνών και Πρόεδρος της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών (1949-1962).

Ο Άνθιμος Παπαδόπουλος, κατά κόσμον Αλέξανδρος, γεννήθηκε στις 15 Ιανουαρίου του 1878 στο Καρά-Καγιά της Αργυρούπολης του Πόντου. Σε ηλικία 18 ετών χειροτονήθηκε διάκονος στη μονή του Αγίου Γεωργίου Χουτουρά Χαλδίας. Τις γυμνασιακές του σπουδές ολοκλήρωσε στη Ροδακανάκειο ιερατική σχολή Καισαρείας Καππαδοκίας. Το 1903 συνόδευσε τον μητροπολίτη Γερβάσιο Σαρασίτη στη νεοσύστατη μητρόπολη Ροδοπόλεως, όπου έμεινε για τρία χρόνια. Στα 1905 ήλθε στην Ελλάδα, όπου φοίτησε στη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών. Επίσης στη διάρκεια των σπουδών του διετέλεσε μέλος του Μικρασιατικού Στλλόγου Ανατολή

Το 1911 χειροτονήθηκε αρχιμανδρίτης. Από το 1910 μέχρι το 1912 διετέλεσε διευθυντής στο Ιεροδιδασκαλείο της Σάμου, μετέβη ακολούθως στον Πόντο όπου έγινε διευθυντής του Ιεροδιδασκαλείου στο Πρασάρι Κερασούντος. Το 1914 γύρισε στην Ελλάδα για θερινές διακοπές και λόγω του Α' Παγκοσμίου Πολέμου που τον εμπόδισε να γυρίσει στον Πόντο, διορίστηκε τον Δεκέμβριο του 1914 συντάκτης του Ιστορικού Λεξικού της Νέας Ελληνικής Γλώσσας. Το 1932 εξελέγη διευθυντής του ιδίου Λεξικού μέχρι το 1945, οπότε αποχώρησε λόγω ορίου ηλικίας. Το 1933 αναγορεύθηκε διδάκτωρ της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών. Το 1950 επεναδιορίστηκε με σύμβαση για δύο χρόνια μέχρι το 1953 οπότε αποχώρησε οριστικά. Ο Άνθιμος Παπαδόπουλος, υπήρξε εταίρος της Γλωσσικής Εταιρείας των Αθηνών, της Εταιρείας Βυζαντινών Σπουδών, της Λαογραφικής Εταιρείας, της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας και της Επιστημονικής Εταιρείας των Αθηνών. Από το 1927 υπήρξε γενικός γραμματέας της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών και από το 1949 πρόεδρος της και διευθυντής του περιοδικού της Αρχαίον Πόντου. Το 1953 η Ακαδημία Αθηνών του απένειμε το Αργυρό Μετάλλιο για την προσφορά του.

Πέταξε στα επουράνια κοντά σε Αυτόν που αγάπησε με όλη τη δύναμη της ψυχής του, για την αιώνια ζωή, την 1η Φεβρουαρίου 1962.

Αιωνία η μνήμη αυτού

Οι Άγιοι του Πόντου

Ο Φιλόξενος Άγιος ΑΓΙΟΣ ΜΑΡΤΥΡΑΣ ΦΩΚΑΣ Ο ΚΗΠΟΥΡΟΣ

Ο Άγιος Φωκάς γεννήθηκε και ανατράφηκε στην μεγαλούπολη Σινώπη, κοντά στην Μαύρη θάλασσα. Από νέος εξοικονομούσε τα απαραίτητα από τον κήπο του, που φρόντιζε και καλλιεργούσε. Το σπίτι του ήταν κοντά στην πύλη του κάστρου που επικοινωνούσε με το λιμάνι, γι' αυτό ποτέ δεν του έλειπαν οι φιλοξενούμενοι, άλλοτε ξένοι ταξιδιώτες, άλλοτε φτωχοί.

Εκείνη την εποχή είχαν κηρύξει, οι ειδωλολάτρες διωγμό κατά των Χριστιανών, και τους σκότωναν χωρίς εξέταση και δίκη.

Μαθεύτηκε, λοιπόν ότι και ο Φωκάς ο κηπουρός ήταν Χριστιανός. Αμέσως οι άρχοντες έστειλαν στρατιώτες για να τον συλλάβουν. Ο Φωκάς δεν τους γνώρισε και τους δέχτηκε και τους περιποιήθηκε σαν ξένους. Αφού πέρασαν μερικές ημέρες τους ρώτησε τι σκοπό είχε το ταξίδι τους σ' αυτόν τον τόπο. Εκείνοι υποχρεωμένοι από την φιλοξενία του φανέρωσαν το μυστικό, ότι ζητούν τον Φωκά τον Χριστιανό για να τον αποκεφαλίσουν, του είπαν μάλιστα ότι θα του χρωστούσαν μεγάλη χάρη αν τους τον φανέρωνε.

Γυρίζει, λοιπόν, ο Φωκάς και λέγει:

- Έφθασε η ποθητή ώρα να δείξω με έργα ότι είμαι Χριστιανός και δούλος του Κυρίου.

Χωρίς δε καθόλου να χάση το θάρρος του είπε στους στρατιώτες:

- Εγώ, φίλοι μου, θα σας βοηθήσω σ' αυτή την υπόθεση, θα σας βρω τον Φωκά, τον ξέρω πολύ καλά και είναι εύκολο να τον έχετε στα χέρια σας.

Λέγοντας αυτά τους άφησε στο σπίτι του και του βγήκε για να σκάψει και να ετοιμάσει τον τάφο του.

Μαρτυρικό τέλος

Το άλλο πρωί λέγει στους δημίους του:

- Μάθετε, φίλοι, ότι τον βρήκα τον Φωκά. Είναι, λοιπόν έτοιμο το κυνήγι στην παγίδα σας.

- Που βρίσκεται, αγαπημένε μας φίλε; Τον ρώτησαν εκείνοι χαρούμενοι.

Δεν είναι μακριά, απάντησε ο Φωκάς. Μιλάει μαζί σας. Εγώ είμαι ο Φωκάς. Κάνετε, λοιπόν, το έργο σας για το οποίο τόσο οδοιπορήσατε και κουρασθήκατε.

Οι στρατιώτες, έμειναν κατάπληκτοι και ντροπιάστηκαν, γιατί με τόση αγάπη είχαν φιλοξενηθεί από τον Φωκά.

Ο Άγιος κατάλαβε την δυσκολία τους και τους έλεγε:

- Μη διστάζετε, φίλοι μου, να κάνετε το έργο σας. Δεν είσθε σεις αίτιοι του φόνου, αλλά εκείνοι που σας έστειλαν.

Με τέτοια λόγια έπεισε τους στρατιώτες να τον αποκεφαλίσουν. Η ψυχή του έφυγε στον ουρανό κοντά στον πολυπόθητο Δεσπότη.

Θαύματα του Αγίου

Οι Χριστιανοί έκτισαν στον τόπο του αποκεφαλισμού εκκλησία μεγαλοπρεπή και έβαλαν το σεπτό λείψανο του Αγίου Μάρτυρος, που έγινε πηγή παρηγοριάς για τους θλιβομένους και θεραπείας για τους ασθενείς.

Όταν κινδύνευε η πατρίδα του Σινώπη από πείνα χάρις στην προστασία του Αγίου βρέθηκε σιτάρι.

Φανερώθηκε αρκετές φορές και σε ναύτες που κινδύνευαν να καταποντισθούν στο πέλαγος και τους έσωσε από πνιγμό.

Άλλοτε πάλι φάνηκε νύχτα και ξύπνησε τον πηδαλιούχο λέγοντας του να είναι έτοιμος, γιατί θα ξεσπάσει τρικυμία. Άλλες φορές τον έβλεπαν οι ναύτες σε μεγάλες θαλασσοταραχές να βοηθά πότε στα σχοινιά, πότε στα πανιά ή άλλοτε να προστατεύει το πλοίο, για να μην πέσει σε ξέρα ή σε βρόχους.

Έτσι γεννήθηκε στους ναύτες η συνήθεια να έχουν τον Άγιο Φωκά ομοτράπεζο, όταν, λοιπόν καθόντουσαν στο τραπέζι αγόραζε ένας από τους ναύτες το μερίδιο του Αγίου, την άλλη ημέρα το αγόραζε άλλος και στις συγκέντρωναν χρήματα, τα οποία, όταν έφθανε το πλοίο στον προορισμό του τα μοίραζαν στους φτωχούς.

Αλλά και οι θεραπείες που έκανε ο Άγιος είναι πολλές. Σ' άλλους παρουσιάζονταν στον ύπνο, σ' άλλους ενεργούσε αόρατα. Έτσι ο ασήμαντος και ταπεινός κηπουρός Φωκάς αξιώθηκε λόγω της αρετής του να θαυματοουργή και να τιμάται από τους Χριστιανούς.

Η Εκκλησία μας εορτάζει και τιμά την μνήμη του στις 21 Σεπτεμβρίου.

Απολυτίκιο. Ήχος δ'.

Εκ βρέφους του Πνεύματος, όφθεις δοχείον λαμπρόν,
θαυμάτων έπλούτησας, τήν παρ' αυτού δωρεάν,
Φωκά Ιερώτατε · όθεν ιερουργήσας, τώ Σωτηρι όσίως,
έπιες έν άθλήσει, το ποτήριον τούτου*
ω πρέσβευε δεόμεθα, υπέρ των ψυχών ημών.
και τιμά την μνήμη του στις 21 Σεπτεμβρίου.

Κολχίδα

4^ο μέρος

επιμέλεια Νίκος Τουμπουλίδης

Kolkhis γεωργικά εργαλεία

Γεωργία

Τα φυτά και τα δέντρα αυξήθηκαν ταχύτατα στο Κολχί, δηλαδή, ανάλογα με τις κλιματολογικές συνθήκες της σημερινής Ανατολικής Μαύρης Θάλασσας. Στην αρχαιότητα χρειάστηκε ένα μεγάλο εργατικό δυναμικό για την επέκταση των αγροτικών πεδίων λόγω αυτών των βλάστησης και των δασικών περιοχών που κάλυπταν σχεδόν όλη τη γεωγραφία του Colchis. Ακόμη και αν επεκταθούν, οι περιοχές αυτές επανήλθαν στο αρχικό τους σχήμα με αποτέλεσμα την ταχεία ανάπτυξη των φυτών. Η κατάσταση αυτή θεωρείται ότι εμποδίζει την ανάπτυξη της γεωργίας. Η γη της χώρας την οποία ο πατέρας της ιατρικής απεικόνιζε τον **Ιπποκράτη** ως υγρό, ελώδη και δασωμένο, αποτελούσε φραγμό στην ανάπτυξη της περιφερειακής γεωργίας με το υψηλό επίπεδο υπογείων υδάτων. Ο μόνος σημαντικός τομέας όπου θα μπορούσε να γίνει μεγάλης κλίμακας γεωργία στην επικράτεια του Colchis ήταν η λεκάνη του Ριόνι. Αποτελούσε από βάλτους. Παρόλα αυτά, οι Κολχιοί που ζούσαν στη λεκάνη του Ριόνι χρησιμοποιούσαν αποτελεσματικά τη λάσπη του Ριου και μεταμόρφωσαν τις βαλτώδεις περιοχές σε χωράφια. Οι βάλτοι αρδεύτηκαν με τεχνητά κανάλια από το Ριόνη για να σχηματίσουν ένα στρώμα γόνιμης λάσπης πάνω από το βάλτο και στη συνέχεια το πεδίο στραγγίστηκε με ειδικά ανοιγμένους διαύλους και κοιλώματα. Αυτό το σύστημα των καναλιών συνέβαλε επίσης στην αποτροπή της πλημμύρας των καλλιεργούμενων περιοχών όταν πλημμύριζε τον ποταμό Ριόνι. Οι γεωργικές περιοχές σε μεγάλες οικιστικές περιοχές ήταν αναλογικά μεγάλες και είχαν σύνθετο σύστημα καναλιών.

Όλα αυτά τα εμπόδια ξεπεράστηκαν και πραγματοποιήθηκαν γεωργικές δραστηριότητες και οι άνθρωποι εξήγαγαν τα πλεονάζοντα προϊόντα τους. Οι καλλιέργειες που καλλιεργούνται στον Κολχίδη ήταν κυρίως προϊόντα όπως **κάνναβη**, κεχρί, τοπικές ποικιλίες σίτου, σταφύλια .

Κτηνοτροφία και Κυνήγι

Εκτός από τη γεωργία, τα ζώα χτίστηκαν από ημιμαδένες φυλές στις πεδιάδες και ιδιαίτερα στις ορεινές περιοχές του Κολχίου. Όλο και περισσότεροι άνθρωποι ασχολούνται με μεγάλα και μικρά ζώα βοοειδών, καθώς και ζώα όπως χοίροι και κοτόπουλα. **Ο** δάσκαλος του **Μεγάλου Αλεξάνδρου** μίλησε για το ζωικό κεφάλαιο στο Colkhis, αν και τα βοοειδή στη χώρα Colchis είναι πιο παραγωγικά από τα μεγάλα βοοειδή στην Ελλάδα, αν και είναι μικρά βοοειδή.

Ένας από τους σπουδαστές του **Σωκράτη** , Κοέφοφων, τόνισε στο έργο του «Κυνήγι» ότι τα νήματα από κάνναβη Colchis, τα οποία είδε ενώ ήταν στη Μαύρη Θάλασσα, ήταν ένα από τα πιο αποδεκτά υλικά στην κατασκευή δικτύων.

Συναλλαγές

Η επικοινωνία των φυλών της Ανατολικής Μαύρης Θάλασσας με άλλους πολιτισμούς έφερε μαζί της ένα αμοιβαίο εμπορικό περιβάλλον. Ήταν ένα από τα σημαντικότερα εμπορικά εισοδήματα του **κεριού** , της άσφαλτος, της κάνναβης, των αλατισμένων ψαριών και της χώρας εξαγωγής βοοειδών, κυρίως **λινό** . Η παρουσία πλούσιων δασικών περιοχών όσον αφορά την ξυλεία για το πλοίο και τα έπιπλα στην περιοχή ήταν ένας άλλος παράγοντας που προσέλκυσε τη χώρα. Ο γεωγράφος Στράβωνας περιέγραψε τα εξαγόμενα προϊόντα του Αρχαίου Κολχίου ως "τέλεια". ^[40] Όπως σε πολλά μέρη του αρχαίου κόσμου σε αυτές τις περιόδους, διεξήχθη στο Κοκχίς το δουλεμπόριο και πιστεύεται ότι τα ονόματα εθνοτικής καταγωγής όπως ο Kolkh και ο Κολκός, που είναι δουλεμπόριο στην Ελλάδα και την **Κριμαία**, ανήκουν στο Kolkhisilil.

Ναυτιλία - πειρατεία

Ένα πλοίο της Μαύρης Θάλασσας που ανήκε στον 2ο αιώνα μ.Χ. στον τάφο του **Αρριανού** , κυβερνήτη της Καππαδοκίας της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας Η έλλειψη άρδευσης, πετρώδους και ξυλώδους εδάφους, η έλλειψη πάρα πολλών επίπεδων περιοχών που πρέπει να προστεθούν, επηρεάζει σημαντικά τον τρόπο με τον οποίο οι Κολχίδες και οι άνθρωποι που ζουν ανατολικά της **Sinop** έχουν σήμερα ένα τρόπο ζωής ενσωματωμένο στη θάλασσα. Η περιοχή παρέχει όλες τις προμήθειες που χρειάζονται για τη ναυτιλία, αν και δεν είναι βολικό για τη γεωργία. Έχοντας ζήσει πριν από 2000 χρόνια, ο Στράβωνας λέει ότι ο Κολχης βρίσκεται σε άριστο επίπεδο σε όλες τις πτυχές της ναυπηγικής. Αν και το ζήτημα του ανοικτού θαλάσσιου εμπορίου των φυλών Colchis δεν είναι βέβαιο, υπάρχουν στοιχεία ότι αυτές οι φυλές πειραματίζονται, ακόμα και κατέχουν μεγάλους πειρατικούς στόλους. Διότι, και πάλι, ο Στράβων μιλά για δραστηριότητες πειρατείας στα αρχεία των καυκάδων φυλών. Τα ελαφρά σκάφη των 30 ατόμων, που ονομάζονται Kamarae, δηλώνουν ότι συγκεντρώνονται μαζί με μια ταχεία οργάνωση όταν είναι απαραίτητο, επιτίθενται έτσι σε εμπορικά πλοία, χώρες και παράκτιες

πόλεις και τα κρατούν στα χέρια της κυριαρχίας της Μαύρης Θάλασσας. Ο λατίνος ποιητής **Όβιντιος** , ο οποίος ζει στη Ρουμανία, έγραψε επίσης ότι αυτοί οι πειρατές της Ανατολικής Μαύρης Θάλασσας που συμμετείχαν σε απαγωγές και απαγωγές απείλησαν τις ακτές της Δυτικής Μαύρης Θάλασσας και προκάλεσαν σοβαρές ζημιές στο πλοίο. Επίσης στα αρχεία που χρονολογούνται πριν από 2000 χρόνια υπήρχαν τεχνικές που δείχνουν το προηγμένο επίπεδο της περιφερειακής ναυτιλίας κατά τη διάρκεια της καύσης της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας που εισέβαλε στον **Τραμπζόν** ενεργώντας ως ναυάρχος του Λάα στο βασίλειο της Μαύρης Θάλασσας της **Πολεμικής** με ένα διπλό προοβαλικό σκάφος μοναδικό στον Κολχί. **Ο Tacitus** μας λέει ότι αυτά τα σκάφη, που ονομάζονται "Kamarae", μπορούν να μετακινηθούν και προς τις δύο κατευθύνσεις και να είναι χωρίς ξύλο χωρίς μεταλλικές συνδέσεις και ότι αυτές οι ιθαγενές τέχνες που καλύπτουν το πάνω μέρος της Μαύρης Θάλασσας με καταιγίδες, μεγάλα κύματα κ.ο.κ.

Ο Ιπποκράτης, ο πατέρας της ιατρικής, έγραψε επίσης στη μεταγραφή του για την περιοχή Phasis ότι οι άνθρωποι ταξίδευαν σε κανάλια από ένα κομμάτι ξύλου στη μεταφορά.

Η κατάσταση των θαλάσσιων δραστηριοτήτων που έχουν φτάσει στο παρόν είναι πολύ δύσκολο να οριστεί. **Το Ένδος Celebi** σε Laz "Marekil και "... αποτελείται από τρία μέρη, ένα από τα οποία είναι κάτω από δύο πλευρές του σκάφους, είναι πολύ μεγάλες πλάκες, οι πλευρές του πλοίου είναι φτιαγμένες από άχυρο και καλάμια σε πάχος δύο ανθρώπων, θα κολυμπήσουν σαν μανιτάρια στα θυελλώδη νερά της Μαύρης Θάλασσας, με δίκυρα σκάφη, παίρνουν 100 άνδρες..."

Κεραμική

Στο Κολχί, η κατασκευή των γλάστρων και των ταψιών που είναι απαραίτητες για την αποθήκευση αγροτικών και ζωικών προϊόντων δείχνει επίσης τα μοναδικά χαρακτηριστικά τους. Τα κεραμικά Kolkhis, τα οποία έχουν διάφορες μορφές όπως η δοκιμή, το μπουλ και η πέτρα, είναι συνήθως μαύρα και οι κάτοχοι σχεδιάζονται ως κέρατα. Είναι συνήθως διακοσμημένο με μοτίβα όπως κέρατα ψαριών και χάντρες λουλουδιών. Πολλά κεραμικά που ανήκουν στο δεύτερο μισό της δεύτερης χιλιετίας π.Χ. απομακρύνθηκαν από τους αρχαίους οικισμούς του Κολχίου. Η έκταση και η έκταση των κεραμικών προϊόντων Kolkhis είναι επίσης ενδεικτική μιας οικονομικής ανάπτυξης υψηλού επιπέδου. **Η** παρουσία δοχείων Colchis στη λεκάνη του **ποταμού Don** δείχνει ότι τα κεραμικά είναι ένα σημαντικό προϊόν εξαγωγής.

Κλωστοϋφαντουργία - Ένδυση Ένδυση

Ένας από τους κύριους ενάγοντες του Κολχί, ο υφαντικός ιστός του οποίου η φήμη είναι ενσωματωμένη στον Κολχίδη, υπήρξε το βασικό προϊόν των ενδυμάτων των ανθρώπων του Κολχίου εδώ και αιώνες. Το λινάρι ήταν το σημαντικότερο προϊόν εξαγωγής και ως εκ τούτου η κύρια πηγή βιοπορισμού της χώρας στην οποία **καλλιεργήθηκε** η χώρα. Εκτός από τον Ηρόδοτο, ο οποίος ανέφερε ότι ο Κολχης Κέτεν είναι διάσημος στον αρχαίο κόσμο, ο Γεωγράφος **Στράβωνας** αναφέρεται επίσης στην παραγωγή λινών στον Κολχίδη: «... οι άνθρωποι ασχολούνται με την παραγωγή λινών, κεριών και ασφάλτου, ιδίως λινό. Έχουν αποκτήσει ευρεία φήμη στην κατασκευή υφασμάτων από λινάρι, αφού έχουν εξάγει σεντόνια σε ξένες χώρες από τις πρώτες μέρες ». ^[49] Ωστόσο, οι βασιλιάδες Laz είχαν τις δικές τους παραδόσεις να φορούν μωβ-μοβ καφτάν. Δεδομένου ότι αυτή η παραγωγή χρώματος είναι δύσκολη, η κατάσταση αυτή είναι διαφορετική και ο μόνος βασιλιάς των Λάζων ήταν διακοσμημένος με καφέ-μοβ-μοβ χρώματος.

Μεταλλουργία

Χρυσά στολίδια από τον Κολχίδη του 4ου αιώνα π.Χ.

Το γεγονός ότι ο Κολχης είναι το αντικείμενο του Χρυσού Θρόλου, ένας από τους μεγαλύτερους θρόλους της ελληνικής μυθολογίας, αντανακλά την περιέργεια του λαού της αρχαίας Ελλάδας στην περιφερειακή μεταλλουργία. Τα ευρήματα που ανακαλύφθηκαν από τις αρχαιολογικές ανασκαφές υποστηρίζουν επίσης αυτή την κατάσταση. Η εκokaφόμενη **σκωρία** , ο **μύλος** , τα λεπτά εργαλεία λείανσης, τα μεγάλα πέτρινα σφυριά και άλλα πέτρινα εργαλεία αποκάλυπτουν μια περίπλοκη και προηγμένη μεταλλουργική πρακτική στο Κολχί. Χρησιμοποιήθηκαν μεταλλουργικές πέτρινες μήτρες, σχεδίαση, επένδυση και άλλες τεχνικές επεξεργασίας μετάλλων. ^[51] Επιπλέον, διάφορα καλούπια και γλάστρες από τις ανασκαφές δείχνουν ότι η μεταλλουργία γίνεται επίσης σε ειδικά εργαστήρια.

Τα πρώτα μεταλλικά ευρήματα των πολιτισμών του Colchic αποκαλύφθηκαν στην Ureki. Τα περισσότερα ευρήματα βρίσκονται σε άζονες και ανασκαφές και φτυάρια. ^[52] **Στο στρατό** , υπήρχαν επίσης τα μνημεία Colchis που χρονολογούνται από το 2000 π.Χ.

Εργαλεία πολέμου

Τα παλαιότερα μεταλλικά ευρήματα της λατρείας Colchic είναι τα πιο συνηθισμένα όπλα του πολέμου. Το χαρακτηριστικό γνώρισμα των αζόνων Kolkhis είναι ότι τα κεφάλια έχουν διάφορες μορφές και τα μέρη του σώματος είναι ασύμμετρα. Επιπλέον, οι άζονες Colchis ήταν διακοσμημένοι με κομψά ωραία στολίδια. Και αυτοί οι άζονες χρησιμοποιήθηκαν ως λατρευτικό αντικείμενο σε θρησκευτικές τελετές, καθώς επίσης και ως εργαλείο πολέμου. ^[53] Στις αρχαιολογικές ανασκαφές στη Δυτική Γεωργία, έχουν ανακαλυφθεί πολλά παραδείγματα των αζόνων του Κολχίου. Παρά τις ανεπαρκείς εκσκαφές στην Τουρκία, οι Armk, Rize και Artvin βρήκαν επίσης άζονες πολέμου τύπου Κολχίς.

Τον 1ο αιώνα π.Χ., τα καλλιτεχνικά χαρακτηριστικά είναι πιο εμφανή. Οι άζονες ήταν διακοσμημένοι με μοτίβα όπως ήλιο, φεγγάρι, αστέρι, ηλιόλουστες εικόνες, γαμετοί σταυροί, άλογα, ταύρος, σκύλος, φίδια, ελάφια και ψάρια. Εκτός από τους άζονες, παράγονται επίσης πολλές σφήνες, ακίδες και βέλη που κοσμούνται με αυτά τα μοτίβα. Εκτός από τα αρχαιολογικά ευρήματα, τα κειμήλια των αρχαίων ιστορικών σχετίζονται με το γεγονός ότι οι φυλές Kolkhis χρησιμοποιούν περισσότερους άζονες και λόγχες. Ο πατέρας του, ο **Ηρόδοτος**, **μας** λέει ότι οι Κολχάρες έφεραν δώρατα και ζိφη.

Αριθμητικά

Colchis τοίπημα του αργύρου από τον 6ο αιώνα π.Χ.

Η ανάπτυξη του Κολχίς στη μεταλλουργία παρατηρείται και στην εκτύπωση κερμάτων. Πολλές αποικίες που χρονολογούνται από τον 6ο και τον 5ο αιώνα π.Χ. βρέθηκαν. Τα μοτίβα του ήλιου, το σύμβολο του ήλιου, ο ταύρος και ο φτερωτός Πήγασος επεξεργάστηκαν επίσης στο προσκήνιο των κυρίαρχων θηλυκών μοτιβών.

Κατά την περίοδο **Λουσιμάχου** , η οποία **διαδόθηκε** μετά το θάνατο του Μεγάλου Αλεξάνδρου τον 4ο αιώνα π.Χ., ένας μεγάλος αριθμός ψεύτικων μακεδονικών sikkesi τέθηκε σε κυκλοφορία μεταξύ των χωρών. Αυτά τα πλαστά χρήματα, τα οποία εκδόθηκαν στον Κολχίδη, διατέθηκαν στην αγορά μέχρι την Κεντρική Ευρώπη. ^[27]

Καλλωπιστικά

Τα πιο όμορφα δείγματα της μεταλλουργίας του Κολχί είναι τα κεντημένα στολίδια και στολίδια στο επίπεδο που μπορεί να ονομαστεί προχωρημένο ανάλογα με την ηλικία. Πολλά πολύτιμα έργα, όπως χρυσά σάκοι, περιδέρια, βραχιόλια, κεντημένες χρυσές πλάκες αποκαλύφθηκαν κατά τις ανασκαφές. Συγκεκριμένα, τα κύπελλα του Kolkhis θεωρούνται τα καλύτερα παραδείγματα μεταλλουργίας στην περιοχή. Επίσης, στο νησί της Σάμου, στον 7ο αιώνα π.Χ., βρίσκονται μεταξύ των ευρημάτων τα γλυπτά από κολχιές και γυναικεία μοτίβα.

Μερικά παραδείγματα μεταλλοτεχνίας του Κολχίου για το δεύτερο μισό της 1ης χιλιετίας π.Χ.:

	
Η χρυσή πριγκίπισσα του 4ου αιώνα π.Χ.	
	
2400 χρόνια ασημένιο μπουκάλι άρωμα	
	
Χρυσές σακούλες του 4ου αιώνα π.Χ.	
	
2500 χρόνια βραχιόλια χρυσού	
	
Χρυσά στολίδια του 4ου αιώνα π.Χ.	
	
Χρυσά δαχτυλίδια σφραγίδας του 4ου αιώνα π.Χ.	
	
Μια χρυσή καρφίτσα 2400 ετών	
	
Χρυσά διακοσμητικά αντικείμενα Eagle μοτίβα χρυσά στολίδια	
	
Χρυσό κολιέ του 4ου αιώνα π.Χ.	

ΦΟΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

2ο ΜΕΡΟΣ

Επιμέλεια - Έρευνα: Νίκος Τουνπουλίδης

ΠΑΝΩΦΟΡΙΑ

Μακρογούνι

Επίσημο ένδυμα που εξυπηρετούσε ως παλτό. Πανωφόρι αστικών περιοχών. Ήταν ραμμένο σε γραμμή «Α» στον κορμό, και τα μανίκια ήταν χωρίς κουμπιά. Το μάκρος του ξεκινούσε από το λαιμό και κατέληγε στους αστράγαλους.Το ύφασμα ήταν μάλλινο (τούχα ή καομίρ) σε διάφορα χρώματα, κυρίως βουσινί, καφέ, μπλε και μαύρο. Η επένδυσή του ήταν εσωτερικά από γούνα αρκούδας για να προφυλάσσει από το κρύο. Εξωτερικά για λόγους προστασίας από το κρύο αλλά και για λόγους καλαιοθησίας χρησιμοποιούσαν γούνα αλεπούς, κάθετα στα δύο ανοίγματα εμπρός. Το φορούσαν σε όλη τη Μ. Ασία από την εποχή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, σε διάφορες παραλλαγές.

Πόντια της Τραπεζούντας με πανωφόρι στολισμένο με γούνα (1881)

Κοντογούνι

Πανωφόρι από βελούδινο ύφασμα. Το συναντάμε σε δύο μήκη. Το ένα μήκος ξεκινούσε από τον ώμο και κατέληγε στη μέση και το άλλο μήκος ξεκινούσε από τον ώμο και κατέληγε στους γοφούς. Σε αντίθεση με το μακρογούνι ήταν ραμμένο σε ίσια γραμμή στον κορμό και στα μανίκια. Χρησιμοποιούσαν βελούδο Γερμανίας σε χρώματα κυρίως δαμασκηνί, μπλε, μαύρο και κυπαρισσί. Ήταν ανοιχτό μπροστά, χωρίς κουμπιά, και τα τελειώματα στα μανίκια και τη μέση ήταν κεντημένα με χρυσό κορδόνι. Εσωτερικά ήταν επενδυμένο από ύφασμα ατλάζι (είδος μεταξιού) ή από κάμποτο. Εξωτερικά γύρω από το λαιμό στόλιζαν το κοντογούνι με γούνα αλεπούς.

Αυθεντικό κατιφέ σε μαύρο βελούδο

Κατιφέ Βελούδινο ζακέτο.

Η λέξη κατιφέ είναι γαλλική και σημαίνει βελούδο. Έτσι υιοθετήθηκε και στον Πόντο. Το μάκρος του ξεκινούσε από τον ώμο και κατέληγε στη μέση. Χρησιμοποιούσαν βελούδο Γερμανίας ή Γαλλίας σε χρώμα δαμασκηνί, κυπαρισσί, μαύρο και μπλε. Ήταν κεντημένο στο λαιμό, στη μέση, στο στήθος και τα μανίκια, με χρυσό συρμάτινο κορδόνι. Το κέντημα είχε φάρδος 5 εκ. Κάτω από τη μασχάλη υπήρχε σχέδιο κεντημένο το οποίο ονόμαζαν *καντίλ* ή *κεντίλ* επειδή σχημάτιζε καντήλα. Το κατιφέ σχεδίαζαν και κεντούσαν ειδικοί «τερζίδες» (ράφτες). Ήταν απαραίτητο στη νυφική ενδυμασία αλλά και στην ενδυμασία νεαρών κοριτσιών.

Τούχα

Πανωφόρι καθημερινής χρήσης. Υπήρχε η γυναικεία και η αντρική. Η τούχα συνήθως ήταν χωρίς επένδυση, και την κατασκεύαζαν από χοντρό μάλλινο ύφασμα – κυρίως σκουρόχρωμο. Η γυναικεία τούχα υπήρχε σε δύο τύπους. Στην πρώτη περίπτωση το μάκρος ξεκινούσε από το λαιμό και κατέληγε στους γοφούς, ενώ στη δεύτερη περίπτωση το μάκρος έφτανε στη μέση της γάμπας. Κούμπωνε στο πλάι, και επάνω υπήρχε ένας μικρός όρθιος γιακάς.

Σαλταμάρκα ή πόλκα ή κοντές

Ορολογίες που συναντούμε σε διάφορες περιοχές του Πόντου. Κοντό πανωφόρι που ξεκινούσε από τον ώμο και κατέληγε στη μέση. Στη μία περίπτωση ήταν ραμμένο σε ίσια γραμμή στα μανίκια και στη μέση. Το ύφασμά του ήταν από τούχα ή καομίρ σε διάφορα χρώματα (καφέ, πράσινο, μαύρο και μπλε) και ήταν ανοιχτό μπροστά, με ή χωρίς γιακά. Το εσωτερικό του ήταν επενδυμένο με ριγωτό ή μονόχρωμο ύφασμα από κάνναβη και είχε εσωτερικές τσέπες δεξιά και αριστερά. Περιμετρικά ήταν κεντημένο με δύο σειρές κορδόνι. Στην άλλη περίπτωση ήταν ραμμένο σε ίσια γραμμή στη μέση αλλά τα μανίκια του σχημάτιζαν μανόετες που κούμπωναν με κόμπες από ύφασμα ριγωτό σε διάφορα χρώματα, μετάξι κρουστό. Μπροστά είχε κουμπιά φτιαγμένα με γαϊτάνι. Στα τελειώματα του γιακά και των μανικιών είχε κεντημένο κορδόνι.

Σαλ

Ήταν το σάλι που έβαζαν στους ώμους οι γυναίκες. Το κατασκεύαζαν οι ίδιες από μαλλί κασίκας. Το συναντούμε σε τρίγωνο ή τετράγωνο σχήμα, το οποίο διπλωναν στη μέση. Στις άκρες υπήρχαν μικρά *πισκούλια* (φούντες).

Λιαπέ

Παλτό καθημερινής χρήσης. Το ύφασμα ήταν βαμβακερό καπιτονέ (γαζιά κάθετα και οριζόντια) σε διάφορους χρωματισμούς. Ραμμένη σε ίσια γραμμή με μακριά μανίκια, ανοιχτή μπροστά, με στενό γιακά χωρίς κουμπιά.

ΖΩΝΑΡΙΑ

Λαχόρ ή λαχόρι

Τετράπλευρο υφαντό στον αργαλειό. Ζωνάρι το οποίο έδεναν οι γυναίκες τριγωνικά στη μέση τους πάνω από τη ζιπούνα. Το σχέδιό του σχημάτιζε κάθετες ρίγες 2-3 εκ. Η μία ρίγα είχε περίπου 8 εκ. απόσταση από την άλλη, και σε αυτό το πλαίσιο σχημάτιζε ψυχεδελικά ημικύκλια τα «λαχούρια». Τα χρώματά του ήταν έντονα, ζωηρά βαμμένα με φυτικές βαφές του σαφράν, της παπαρούνας και του κάστανου. Τα βασικά χρώματα ήταν το πορτοκαλοκόκκινο, το κίτρινο της ώχρας, το μπλε σκούρο, το πράσινο ανοιχτό και το μπεζ. Κάθετα στις δύο άκρες υπήρχαν *κλεμία* (κρόσια), 10 εκ. η κάθε πλευρά. Πάνω στο λαχόρι οριζόντια της κάθε κάθετης πλευράς έραβαν τα «δέματα», κορδέλες φάρδους 1,5 εκ. Το κάθε «δέμα» είχε μήκος 1,50 μ., και στις δύο άκρες του υπήρχαν *πισκούλια* (φούντες). Με τα «δέματα» στερέωναν το λαχόρι επάνω στο σώμα. Το λαχόρι είχε φάρδος 1 μ. και μήκος 1,10μ. Το όνομά του το πήρε από την πόλη Λαχόρη του Πακιστάν.

Κοκνέτσα

Τετράπλευρο ζωνάρι το οποίο έδεναν οι γυναίκες τριγωνικά στη μέση τους. Ήταν παρόμοιο με το λαχόρι. Το ύφαιναν από «ταγμένο» μαλλί (πολύ άγριο) και βαμβάκι σε πολύ έντονους χρωματισμούς. Σχημάτιζε ρίγες 2-3 εκ. οι οποίες είχαν απόσταση 5 εκ. μεταξύ τους. Στο πλαίσιο των 5 εκ. σχηματίζονταν ρόμβοι. Το φάρδος της ήταν περίπου 95 εκ. έως 1 μ., το μήκος της 1,20 μ. και τα κρόσια 15 εκ. Την «κοκνέτσα» την φορούσαν συνήθως οι γυναίκες στα χωριά πάνω από τη ζιπούνα ή το μεσοφούστανο. Πάνω από την «κοκνέτσα» έδεναν τη «φοτά».

Ταραπουλούζ

Γυναικείο μεταξωτό ζωνάρι το οποίο συνδύαζαν οι γυναίκες με το επίσημο ένδυμα. Στην ύφανσή του έβγαζε κάθετες και οριζόντιες ρίγες που είχαν σαν αποτέλεσμα να σχηματίζουν καρό. Υπήρχαν και ταραπουλούζια που σχημάτιζαν μόνο ρίγα. Τα χρώματά του ήταν έντονα ζωηρά στις αποχρώσεις του κίτρινου της ώχρας, του κεραμιδί, του πράσινου, του μπλε και του μπεζ. Το μήκος του ήταν 1,20-1,40 μ. και το φάρδος του 33 εκ. Στις δύο άκρες του σχημάτιζε κλεμία με πισκούλια μικρά. Τα κλεμία είχαν μήκος 15 εκ. Συνήθως ένωναν με γαϊτάνι τρία κομμάτια των 33 εκ. και έβγαζαν φάρδος περίπου 1 μ. Το ταραπουλούζ το έδεναν οι γυναίκες τριγωνικά στη μέση τους πάνω από τη ζιπούνα, επειδή όμως ήταν πιο φαρδύ από τα άλλα ζωνάρια, στο δέσιμό του σχημάτιζε ντραπέ. Το όνομά του το πήρε από την Τρίπολη του Λιβάνου ή ενδεχομένως από την Τρίπολη της Λιβύης.

Φοτά ή πεσταμπά ή εμπροστέα

Είδος ποδιάς που φορούσαν οι γυναίκες πάνω από το λαχόρι. «Φοτά» υπήρχε μεταξωτή και υφαντή. Το φάρδος της ήταν 1,20 μ. και το ύψος της 85 εκ. Σχημάτιζε κάθετες ρίγες και η κάθε ρίγα είχε φάρδος 7-9 εκ. Ήταν δίχρωμη. Ο πιο διαδεδομένος συνδυασμός ήταν το βουσινί με το κίτρινο βυζαντινό. Στην υφαντή φοτά τα κυρίαρχα χρώματα ήταν το μαύρο με το καφέ. Υπάρχουν όμως πάρα πολλές παραλλαγές χρωμάτων: μοβ-πράσινο, κόκκινο-άσπρο, μοβ-μαύρο, πράσινο-πορτοκαλί και μπλε-κόκκινο. Στις αστικές περιοχές «φοτά» φορούσαν οι κορίες άνω των 40 ετών, ενώ στα ορεινά «φοτά» φορούσαν ακόμη και οι νεαρές κοπέλες. Στην περιοχή της Ματσούκας τη «φοτά» την έδεναν στο πλάι.

Πεσταμπά ή εμπροστέα από τούχα

Συμπλήρωνε το κουστούμι της Σάντας και το κουστούμι της Τόνιας. Στη Σάντα την φορούσαν πάνω από το πανωφόρι που κατασκευάζονταν και αυτό από τούχα. Ήταν σε βουσινί σκούρο, κόκκινο ή καφέ χρώμα. Είχε μήκος 85 εκ. και φάρδος 53 εκ. Περιμετρικά είχε κεντημένο δύο σειρές κορδόνι. Την τούχινη ποδιά έδεναν με τα «δέματα» (κορδέλες) που στις άκρες τους κρεμόταν κλεμία. Η ποδιά της Τόνιας ήταν κυρίως φτιαγμένη από μαύρη τούχα σε μήκος 85 εκ. και φάρδος 1,20 μ. Την έδεναν πίσω επανωτιστά (η μια πλευρά έμπαινε πάνω στην άλλη) με δέματα. Η επιφάνειά της ήταν κεντημένη με πορφυρούς και κίτρινους σταυρούς. Περιμετρικά ήταν πλεγμένη με γαϊτάνι.

ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

Γκιορντάν, γιορτάνι

Αρμαθιά με φλουριά κωσταντινάτα σε τρεις ή τέσσερις σειρές. Τα φλουριά ήταν περασμένα σε αλυσίδες ή κεντημένα σε ύφασμα και τα φορούσαν ημικυκλικά στο λαιμό ή τριγωνικά στο στήθος.

Πεντόλιπα

Τα χάριζαν οι πεθερές στις νύφες την ημέρα του γάμου. Η αξία τους ήταν πέντε φορές μεγαλύτερη από την αξία της τουρκικής λύρας. Τα φορούσαν στο λαιμό ένα ή δύο μαζί με διπλή αλυσίδα «κοχλίδ».

Καρδίτσας

Έτσι ονόμαζαν τα σκουλαρίκια ή τα μενταγιόν που είχαν σχήμα καρδιάς. Στο κέντρο υπήρχε πέτρα σε διάφορα χρώματα, συνήθως βουσινί, άσπρη ή γαλάζια. Ήταν φτιαγμένα από χρυσό 24 καρατίων και τα φορούσαν νεαρά κορίτσια.

Πέρλες και μαργαριτάρια

Υπήρχαν σε διάφορα μεγέθη και μήκη. Τα περνούσαν τρεις ή τέσσερις φορές στο λαιμό.

Κοχλίδ

Χρυσή ή ασημένια αλυσίδα την οποία τύλιγαν πολλές φορές γύρω από το λαιμό. Έφτανε μέχρι την κοιλιά. Οι σπόνδυλοι της αλυσίδας είχαν το σχήμα σαλιγκαριού, γι' αυτό την ονόμαζαν κοχλίδ.

Χασίρ ή χασίρι

Χειροποίητο κόσμημα σε βυζαντινή γραμμή για το λαιμό και το χέρι. Κατασκευάζοταν από σύρμα χρυσό ή ασημένιο. Κούμπωνε με συρταράκι. Στη μια άκρη είχε αγκράφα στην οποία οι γυναίκες χάραζαν το μονόγραμμά τους.

Περιλαίμια Τα κατασκεύαζαν από ασημί και υπήρχαν σε διάφορα σχέδια.

Σαμοάδες ή σεποσέδες

Ονόμαζαν έτσι τα κωνσταντινάτα φλουριά τα οποία κρεμούσαν σε αλυσίδες. Στην περιοχή του δυτικού Πόντου σαμοάδες ή σεποσέδες έπλεκαν στις πλεξούδες τους.

ΚΑΛΥΜΜΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΣ

Τεπελίκ, τεπελίκι (κορυφή) ή τάπλα (δίσκος) Τουρκικές λέξεις.

Διοικετική καπελάκι που κοσμούσε το γυναικείο κεφάλι. Πήρε το όνομά του από τη λέξη «τεπέ» που σημαίνει κορυφή. Το κατασκεύαζαν εσωτερικά από σκληρό χαρτί (χαρτόνι) και εξωτερικά από τούχα, σκληρό κάμποτο ή βελούδο. Η περίμετρός του ήταν 10 εκ. Ημικυκλικά περνούσαν χαρτί χοντρό ενός εκατοστού και πάνω σε αυτό έραβαν μία ή δύο σειρές φλουριά κωνσταντινάτα.

Το πάνω μέρος το κάλυπταν με μέταλλο σφυρήλατο σε διάφορα σχέδια, ή σύρμα φτιαγμένο στο χέρι. Στις δύο μεριές, δεξιά και αριστερά, έραβαν κορδέλες τις οποίες έδεναν πίσω στο κεφάλι. Το τεπελίκ το συναντούμε σε όλες τις περιοχές του Πόντου να συνοδεύει τη ζιπούνα. Τεπελίκια φορούσαν και οι γυναίκες στην Αρμενία, την Καππαδοκία και τη Μ. Ασία. Από έρευνα προκύπτει ότι σε κάποιες περιοχές (Καρς) φορούσαν τεπελίκια που κάλυπταν όλη την περίμετρο της κεφαλής.

Κουρσίν

Η λέξη είναι τουρκική. Κουρσίν ονόμαζαν το χρυσό κορδόνι. Υπήρχαν τεπελίκια που στην κορυφή, αντί για μέταλλο, είχαν κεντητό χρυσό κορδόνι, με αποτέλεσμα να ονομάζεται κουρσίν ολόκληρη η τάπλα.

Καμαρά ή καμάρα

Το νυφικό πέπλο και όλα τα στολίδια μαζί με τα κοσμήματα που το συνόδευαν.

Λετσέκ

Μαντίλι τετράγωνο που το διπλωναν στη μέση και το φορούσαν οι γυναίκες μέσης ηλικίας στο κεφάλι. Το λετσέκ είχε διαστάσεις 1,20 x 1,20 μ. Ήταν σκουρόχρωμο και στο εσωτερικό σχημάτιζε διάφορα σχέδια από το ίδιο το υφάδι του σε έντονα χρώματα. Περιμετρικά ήταν πλεγμένο γαϊτάνι ή δαντέλα χειροποίητη. Υπήρχαν μαντίλια κεντημένα. Το ύφασμα ήταν ταγμένη λινάτσα (πικνή) ή καμβάς (γάζα). Το λετσέκ το φορούσαν τριγωνικά στο κεφάλι πάνω από το τεπελίκι ή χωρίς αυτό. Το άφηναν λυτό και οι δύο άκρες του έπεφταν στους ώμους. Στην περιοχή της Ματσούκας το φορούσαν δεμένο. Η δεξιά άκρη του περνούσε στην αριστερή μεριά του λαιμού και η αριστερή άκρη του στην δεξιά μεριά του λαιμού. Σταύρωνε κάτω από το πιγούνι και έδενε πίσω στο κάτω μέρος της κεφαλής.

Τοίτι ή κατζοδέτρα

Τετράγωνο μαντίλι καθημερινής χρήσης που το φορούσαν οι κοπέλες και οι γυναίκες του ορεινού Πόντου. Οι διαστάσεις ήταν 1x1 μ. ή 80x80 εκ. Το ύφασμα ήταν τσελβόλ, λινό, βισκόζι ή γάζα. Συνήθως τα συγκεκριμένα μαντίλια ήταν μονόχρωμα, σκούρα αλλά και ανοιχτής απόχρωσης. Στην περιοχή της Τόνιας ήταν άσπρα και μαύρα. Στη Σάντα το χρώμα ήταν το μαύρο, με λουλούδια σε έντονους χρωματισμούς. Στη Νικόπολη ήταν το σκούρο μπλε, το σκούρο καφέ και το μαύρο. Στον δυτικό Πόντο (Σαφράμπολη, Πάφρα και Σινώπη) συναντούμε μαντίλια σε άσπρο, σε μπεζ και σε κόκκινο χρώμα. Το δέσιμο στην περιοχή της Ματσούκας κάλυπτε το πιγούνι αλλά το μέτωπο ήταν ανοιχτό. Στη Σάντα οι δύο άκρες σταύρωναν κατευθειαν πίσω στο λαιμό, περνούσαν από το ύψος των κροτάφων πλάι στην κορυφή της κεφαλής. Στη Νικόπολη αλλά και σε άλλα χωριά της Ματσούκας το μαντίλι κάλυπτε το μέτωπο και το πιγούνι και έδενε πίσω στο λαιμό. Στον δυτικό Πόντο τα κεντημένα μαντίλια τα άφηναν λυτά, με τις άκρες να πέφτουν στους ώμους. Τα μονόχρωμα και σταμπωτά τα έδεναν μπροστά στο λαιμό, κάτω από το πιγούνι.

[συνεχίζεται στο επόμενο φύλλο](#)

Στις 3 Νοεμβρίου στη Λάρισα το 14ο φεστιβάλ ποντιακών χορών

Στην πόλη της Λάρισας, θα πραγματοποιηθεί το 14^ο πανελλαδικό φεστιβάλ ποντιακών χορών της ΠΟΕ, με τη συμμετοχή χιλιάδων χορευτών από όλη την Ελλάδα, όπως αναφέραμε και στο προηγούμενο φύλλο του «Αργοναύτη».

Το φεστιβάλ θα αφιερωθεί στο μεγάλο Έλληνα πολιτικό, προερχόμενο εκ Πόντου, Λεωνίδα Ιασωνίδη μετά από απόφαση του Δ.Σ. της ΠΟΕ.

Ήδη και στις πέντε περιφέρειες της Ελλάδας των Συνδέσμων Ποντιακών Σωματείων, ορίστηκαν οι χοροδιδάσκαλοι και ανακοινώθηκαν οι ημερομηνίες που θα κάνουν πρόβες τα μέλη των χορευτικών τμημάτων, προκειμένου να παρουσιάσουν όσο καλύτερα γίνεται τους ποντιακούς χορούς, στο κλειστό αθλητικό στάδιο της Νεάπολης Λάρισας.

Να σημειώσουμε ότι από την έναρξη των πανελλαδικών φεστιβάλ ποντιακών νεολαίας της ΠΟΕ, η συγκεκριμένη διοργάνωση, πραγματοποιείται για τρίτη φορά στην πρωτεύουσα του θεσσαλικού κάμπου.

Θα είμαστε όλοι εκεί και περιμένουμε τα παιδιά μας, ποντιόπουλα 3ης και 4ης γενιάς, να μας δώσουν άρωμα και αρωθυμίας πατρίδας, χορεύοντας χορούς από όλες τις περιοχές του αλησμόνητου Πόντου.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

Αεργίτες, ο μήνας του Αγίου Γεωργίου στον Πόντο

Ιερά Μονή Αγίου Γεωργίου Περιστερεώτα στη Γαλιαίνα της Ματσούκας

Ο μήνας Νοέμβριος, ή Αεργίτες όπως τον αποκαλούσαν στον Πόντο προς τιμήν της ανακομιδής των ιερών λειψάνων του Αγίου Γεωργίου του Μεγαλομάρτυρα στις 3 του μήνα, σηματοδοτούσε και το τέλος του φθινοπώρου, αφού σε πολλές περιοχές της αλησμόνητης πατρίδας το χιόνι ξεπερνούσε το ένα μέτρο.

Κατά μια άλλη εκδοχή, το όνομα Αεργίτες προέρχεται από τη λέξη «άεργος», επειδή το μήνα αυτόν οι Πόντιοι δεν είχαν δουλειές στα χωράφια, λόγω της έντονης κακοκαιρίας. Τον Νοέμβριο οι νοικοκυραιοί έντυναν το σπίτι τους χειμωνιάτικα με χαλιά, κουρελούδες και βαριά σκεπάσματα, ώστε να προετοιμαστούν κατάλληλα για τον βαρύ χειμώνα που ερχόταν.

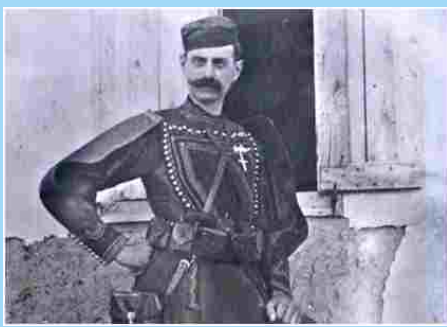
Οι περισσότερες περιοχές του Πόντου, και ιδιαίτερα στο Ακ Νταγ Ματέν, τον Νοέμβριο ήταν σκεπασμένες με χιόνι. Υπήρχε και το εξής δίστιχο: «Κρυάδας και χιόνια πολλά έγκε μας Αεργίτες, 'ς σον κρύον π' ευτάει σεβταλούκ, θα έν' πολλά τεχνίτες».

Τον Νοέμβριο ήταν και η χρονική περίοδος κατά την οποία έρχονταν τα ψάρια στις ακτές και ήταν η κατάλληλη και πιο προσοδοφόρα εποχή για την αλιεία. Έτσι, οι ψαράδες έβγαιναν στις ακτές της Μαύρης Θάλασσας για να ψαρέψουν τα γνωστά σε όλους τους Ποντίους χαψία. Γι' αυτό και συνήθιζαν να λένε στον Πόντο: «Τ' Αεργίτα ας 'ς σο λιμάν' τα χαψία 'ς σο τηγάν'».

Οι σημαντικότερες γιορτές του Νοεμβρίου στον Πόντο Εκτός από τον άγιο Γεώργιο, εορταζόταν η μνήμη των Αγίων Αναργύρων, των Αρχαγγέλων Μιχαήλ και Γαβριήλ στις 8 Νοεμβρίου, του Αγίου Μηνά (11 Νοεμβρίου) που ήταν ιδιαίτερα προσφιλής στις παραλιακές πόλεις της Μ. Ασίας, και με μεγάλη λαμπρότητα γιόρταζαν τα Εισόδια της

ΥΨΗΛΑ ΙΔΑΝΙΚΑ

Συνέχεια από την 1η σελίδα

Επιστολή του Παύλου Μελά προς νεαρό Εύελπι
«Η ζωή είναι πόλεμος. Η γη σου είναι φρούριο και χρέος σου η νίκη. Μη μιλάς, να σκέπτεσαι, ν' αγαπάς, να μην πονάς. Ένας είναι ο σκοπός σου, ο πόλεμος. Πολέμα για τα ιδανικά σου, για τα Ελληνικά ιδανικά του ανθρωπισμού. Πολέμα για την Μεγάλη Ιδέα. Άνδρες που περπατούν στη ζωή ευθυτενείς και με γαλήνη, μαθημένοι να πονούν χωρίς να υποφέρουν, να νικούν χωρίς να θριαμβολογούν, να νικούνται χωρίς να μοιρολογούν. Αυτοί είναι οι πραγματικοί άνδρες, θεμέλια γενεών. Αυτοί οι Ευέλπιδες, οι αυριανοί ηγέτες του Έθνους. Νεαρέ Εύελπι μάθε και εξασκήσον να είσαι απλός, ολιγόλογος, συγκρατημένος, σεμνός. Λίγα λόγια πολλά έργα. Ανθρωπιά μεγάλη, πειθαρχία, πείσμα, αντοχή. Όποιος σε κοιτά, τα μάτια του σε γεμίζουν παλληκάρι. Περισσότερο να προσβάλλεσαι όταν σε κυριεύει ο πόνος. Μη θυμώνεις, χειρότερα είναι να χτυπήσεις έστω και εάν μόλις κρατιέσαι με έναν κόμπο στο λαιμό. Να φύγεις είναι δειλία. Μόνος σου αποφάσεις να γίνεις Αξιοματικός.

Απελπισία, ύστερα γελάς και από την μια μεριά στην άλλη γίνεσαι άνδρας, δηλαδή μαθαίνεις να κρατάς μέσα σου τον πόνο και την απορία, έτσι χωρίς να φαίνεται, αλλά να επιμένεις πάντα στον σκοπό σου, στα όνειρά σου».

Παύλος Μελάς (Μίκης Ζέζας)
Ανθοπολογαγός Πυροβολικού
Τάξις 1891

Όπως ο ηρωικός θάνατός του αφύπνισε την ηγεσία των Αθηνών και έδωσε θάρρος στον Ελληνισμό έτσι και εμείς να αγωνιστούμε και να αφυπνιστούμε για να ξεφύγουμε από την απαισιοδοξία και να βρούμε τις ψυχικές, πνευματικές και σωματικές δυνάμεις για την ανόρθωση του Έθνους. Με πίστη στον Θεό και στηριζόμενοι στους Έλληνες και όχι στα δανεικά θα ξεκινήσει και πάλι το ταξίδι του καραβιού που λέγεται «ΕΛΛΑΔΑ». «Είμαι περήφανος που είμαι Έλληνας» και αυτό να είναι για πάντα το σύνθημα μας.

Σχόλια: Νίκος Τουμπουλίδης

Θεοτόκου στις 21 Νοεμβρίου. Επίσης στις 12 Νοεμβρίου τιμούσαν τον Όσιο Πατέρα Νέιλο τον Σοφό που καταγόταν από τα Κοτύωρα του Πόντου, καθώς και τον Όσιο Στυλιανό που καταγόταν από τον Πόντο (26 Νοεμβρίου).

Άγιος Γεώργιος ο Μεγαλομάρτυρας

Ο Άγιος Γεώργιος ο Μεγαλομάρτυρας υμνήθηκε όσο κανένας άλλος από τους αγίους της Εκκλησίας. Υπέστη μαρτυρικό θάνατο στη Νικομήδεια (Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία) έπειτα από εντολή του αυτοκράτορα Διοκλητιανού το 303 μ.Χ. Οι χριστιανοί ανήγειραν μεγαλοπρεπή Ναό στη Λύδδα της Ιόππης στην Παλαιστίνη, όπου μετακόμισαν το ιερό λείψανο του Μεγαλομάρτυρα Γεωργίου, για να το προσκυνούν πλέον άφοβα. Τα εγκαίνια του ναού έγιναν στις 3 Νοεμβρίου και από τότε κάθε χρόνο γιορτάζεται την ημέρα αυτή η ανακομιδή των ιερών λειψάνων του Αγίου Γεωργίου.

Πολλές μονές του Πόντου επίσης ήταν αφιερωμένες σ' αυτόν, μεταξύ των οποίων του Αγ. Γεωργίου του Περιστερεώτα και του Αγ. Γεωργίου του Χαλιναρά. Η επίκλησή του από τους Πόντιους ήταν και είναι συχνή. Τον επικαλούνταν σε γέννες, σε αρρώστιες, σε δύσκολες στιγμές, πολλές φορές μάλιστα τοποθετώντας το όνομά του πριν από της Παναγίας (ο Αέρτζκι η Παναΐα να δίν'νε...).

Εντοπωσιακή η Λέσχη στο 2ο φεστιβάλ του Δήμου Χερσονήσου Ηρακλείου Κρήτης

Η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας, συμμετείχε, με το τμήμα παραστάσεων, στο 2ο φεστιβάλ παραδοσιακών χορών, που πραγματοποιήθηκε στην Ελιά και τις Γούβες του Δήμου Χερσονήσου, στο Ηράκλειο Κρήτης.

Στο Φεστιβάλ συμμετείχαν συγκροτήματα από Ρωσία, Γερμανία, Εσθονία, Λιθουανία και Κύπρο. Η εμφάνιση της Λέσχης ήταν για μια ακόμη φορά εντοπωσιακή, απέσπασε εξαιρετικά σχόλια από όλους και αφιέρωσε και τις δύο παραστάσεις στα θύματα της πυρκαγιάς στο Μάτι Αττικής.

Οι σύλλογοι στο τέλος κάθε βραδιάς απόλαυσαν την κρητική φιλοξενία με μουσικές και τραγούδια του Εκπολιτιστικού Εξωραϊστικού Συλλόγου Ελιάς «Άγιος Ρωμανός Μελωδός» και του Πολιτιστικού Συλλόγου Γουβών «Άγιος Κωνσταντίνος».

